

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת שמייני

תורת

תורתו וחכמתו של האדם תלויה בכשרות המזון

ויקרא פרק יא (בג) אַל תִּשְׁקְצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל הַשָּׂרֵץ הַשָּׂרֵץ וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם: (מוד) כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְהִתְקַדְשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי וְלֹא תִטְמְאוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל הַשָּׂרֵץ הָרְמִישׁ עַל הָאָרֶץ: (במה) כִּי אֲנִי יְהוָה הַמַּעֲלֶה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵהֵיט לָכֶם לְאֱלֹהִים וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי: שאלות:

א} יש לשאול על לשון המקרא מדוע כתוב ולא תטמאו ונטמתם בם, הרי אחרי שכתוב ולא תטמאו מיותר לחזור ולהוסיף ונטמתם בם? ב} ועוד יש לשאול על הטעם והנימוק שאומר הפסוק כי אני ה' אלוהיכם וכו' כי קדוש אני, וכי בגלל שהשם קדוש הוא סיבה לחייב גם האדם שהוא עפר מן האדמה להידמות לבוראו?

טעות המושרשת בחברה על הידור בכשרות:

רבים וטובים טועים וחושבים שמאכלות אסורות הוא עניין של איסור בלבד ולכן כאשר מדובר על כשרות מתייחסים לדבר כשאלה של הידור וחסידות ולכן רבים וטובים נוטים לסמוך להקל ולא לחשוש לאיסור, אולם התורה מלמדת אותנו שהם טועים בגדול כי מלבד האיסור שיש במאכלות אסורות, יש נזק בלתי הפיך הפוגם את נשמתו ושכלו של האדם ולכן גם תשוקתו ויראתו לקיום התורה והמצוות מתרופף ביותר, ולכן ככל שמהדר האדם בכשרות הופך להיות זך השכל ונשמתו מתקדשת עולה ומתעלה בקדושה ובטהרה, והדבר דומה להבדיל כאשר יש במאכל חשש סכנה גופנית אינו מחפש לסמוך להקל אלא ההפך בורח כמו מאש מכל חשש סכנה שאולי הדבר מורעל, ואם כך חס על גופו כיצד לא יחוש על נשמתו בהיות וכל חשש איסור או פגם בכשרות הוא פוגם נשמתו ואת שכלו לעולם, כדברי הזוהר **פרשת שמייני [דף לה ע"ב]** ות"ח כל מאן דאכיל מאינון מאכלי דאסירי אתדבק בסטרא אחרא, וגעיל נפשיה וגרמיה ורוח מסאב שרייא עליה וכו' ועל דא כתיב ונטמתם בם בלא א', דלא אשתכח אסוותא לגעוליה ולא נפיק ממסאבותיה לעלמין ע"כ. ולזאת אדרבא כמה שיותר מהדר בסוג הכשרות הרי זה משובח. וכבר כתבו התוספות במסכת כתובות דף קד ע"א ד"ה לא וכו' דאמרין במדרש עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו.

דרשת חז"ל שמאכלות אסורות מטממות הלב:

והן הדברים אשר חז"ל דרשו הפסוק מדוע כתוב ונטמתם בלי אל"ף במסכת יומא דף לט ע"א תנא דבי רבי ישמעאל עבירה מטממת לבו של אדם, שנאמר [ויקרא יא] ולא תטמאו בהם ונטמתם בם אל תקרי ונטמאתם אלא ונטמטם ע"כ. וביאר בספר החינוך מצוה שסב משרשי המצוה, לפי שענין הטומאה ידוע לחכמים שיחליש כח הנפש השכלית ויערבב אותה ויפריד בינה ובין השכל עליוני השלם ותהי נפרדת עד אשר תטהר, וכמו שכתוב בענין הטומאה [ויקרא י"א, מ"ג] ולא תטמאו בהם ונטמתם בם, ודרשו זכרונם לברכה [יומא ל"ט ע"א] ונטמתם בם, כלומר שמעינות השכל מטמטמים בטומאה ע"כ. ונראה לבאר שבכלל תירוץ הגמרא מתבאר גם כפל הלשון ולא תטמאו ונטמתם שהכוונה על שני דברים בתחילה על טומאה ואח"כ על טמטום המוח של האדם, וממילא מיושבת גם הקושיה השניה שהרי כתוב ולא תטמאו את נפשותכם והמכוון שיש טומאת הגוף אך יש גם טמטום הנפש ועל החלק הרוחני של נשמת האדם אשר היא חלק אלוהי ממעל התורה מנמקת כיון שאני קדוש אל תטמאו את הנפש שהוא חלק האלוהי.

מעשה כיצד יצא אלישע לתרבות רעה בגלל מאכלות אסורות:

ועד כמה חמור העניין של אכילת מאכלות אסורות או אפילו להריח בהם נלמד מהמובא בירושלמי חגיגה פ"ב טו כשהייתה אמו של אלישע בן אבויה מעוברת ממנו עברה לפני עבודה זרה והריחה מאותו המין ואכלה והיה אותו המין מפעפע בגופה כעכנאי צא וחשוב לאחר שגדל אלישע בן אבויה ונהיה לגדול בתורה והיה מן הארבעה שנכנסו לפרד"ס והיה רבו של רבי מאיר בעל הנס בכל זאת נשאר בו הארס של אותה אכילה ואף שלא הייתה זו אכילה שלו אלא של אמו ואף שהייתה זו אכילה של היתר, שכן שנינו יומא פב מעוברת שהריחה מאכילים אותה אפילו ביום הכיפורים בכל זאת נתערב הארס בדמו ובנפשו נולד עמו וגדל עמו עד שהבשילו פירותיו ונעשה "אחר".

והוסיף על כך הפר"ח ודובר כבר על בני דורו וכתב בספר פרי חדש על יו"ד סוף סימן פא ס"ק [כו] וכן התינוק בעצמו כו' דאעפ"י שקטן אוכל נבלות אין מצווין להפרישו היינו מעיקר דינא אבל מ"מ יפרישוהו מפני שמזיק לו בזקנותו. שגורם לו טבע רע וסופו לצאת לתרבות רעה ולפי שבזמנינו זה אין נזהרים מעניינים אלו רוב הבנים יוצאים לתרבות רעה ורובם הם עזי פנים שבדור ואין יראת ה' נוגעת בלבם ואף אם יוכיחום על פניהם לאו בר קבולי מוסר נינהו וכו' ע"כ:

מעשה עם הרמב"ם שאכילת איסור מביאה למינוח ואפיקורסות:

מעשה נפלא אירע בזמן הרמב"ם סופר מפי הגר"ח מבריסק זצ"ל ומובא מכתב ידו של המגיד מריטובה הגאון ר' יששכר בער זצ"ל וזה לשונו קורא יקר הט אזניך לאשר אספר לך מה ששמעתי מפי הצדיק אדמו"ר הגאון רשכבה"ג מו"ה חיים סאלעווייצ'ג מקהילה קדושה בריסק בזמן ביקורו של הרמב"ם בתימן כידוע לכל נתוודע אליו גאון אחד מגאוני הזמן ואחר ששב הרמב"ם לביתו היה הגאון הזה כותב אליו שאלות ותשובות תמידין כסדרן פעם אחת הגיע אליו מכתב מהגאון ההוא ובגליון קושיה גדולה בפילוסופיה ויהי בקורא הרמב"ם את הקושיה מאוד נתפלא עליה ותוך שהוא אוזן את ראשו בידיו אמר קושיה כזאת איך יעלה על דעת יהודי בראשו קושיות כאלה אינן עולות על דעת העברי אלא אם כן נפשו היא נפש טמאה ונמנע מלהשיבו מענה על קושיתו. במשך תקופת ימים המשיך האיש לשגר עוד כמה מכתבים עד אשר הרמב"ם הרגיש הכרח להשיבו וכל תשובתו אל הגאון היתה צא ובדוק את השוחטים ובודקים בקהילתך. עם קבלת המכתב מילא

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

הגאון אחר הוראתו ואז גילה כי זה שלש עשרה שנה האכילו לו ולכל העיר נבלות וטרופות ומזה נטמאה נפשו בו אשר גם
גאון כמותו בא לכדי שאלה של מינות ואפיקורסות.

מעשה שהיה כיצד הילד לא הצליח בלימודיו:

ומובא סיפור נפלא על כך בספר "ירושלים של מעלה" ב"רחוב היהודים" שבעיר העתיקה הייתה גרה ישישה שנקראה בשם
"סבתא עלקה" פעם אחת ביום א' דסליחות כאשר הלך ראש הישיבה רבי אליעזר דן רלב"ג לפנות בוקר לביהכ"נ ועבר ליד
ביתה שמע שהזקנה בוכה מקרב לב עוד באותו יום הספיק רבי אליעזר דן לברר מה שקרה לזקנה נודע כי אחד מנכדיה
חזר מה"חדר" עם תעודתו וב"הכנה לא קיבל את הציון "מצוין" כפי שקיבל בשאר המקצועות מאז אין לה מנוחה "מה
קרה לנער הזה שהיה תמיד מצוין בכל שפתאום פרחו הבנתו" מילמלה כל היום לעצמה את צרתה סחה לראש הישיבה
שבא להרגיעה, רבי אליעזר דן לא יכל לענות לה כיוון שנהג כל שנותיו לעשות תענית דיבור מר"ח אלול עד אחרי יום כיפור
משום כך הוא כתב לה על פתק שיברר את העניין ויודיע לה את התשובה, מיד לאחר תפילת ערבית במוצאי יוה"כ"פ ושמיעת
הבדלה מפי הגאון מבריסק הוא עלה לאחד הבוחנים בתלמוד תורה הקובעים את הציונים ושאלו אודות הילד, אולם בת"ת
היו שבעה בוחנים והוא נאלץ ללכת מביתו של האחד אל ביתו של השני עד שמצא כי הבוחן רבי שלמה זלמן בהר"ן הוא
זה שבחן את הנער, הבוחן סיפר לראש הישיבה "בכל הכיתות היה ממש מצוין אלא שבזמן האחרון מפסח והלאה התחולל
בו שינוי עצום, אמנם הוא המשיך לדעת בע"פ את כל המסכת שלמד אבל ללא הבנה" רבי אליעזר דן מחליט לברר מה
הסיבה לשינוי בהבנת הילד, ולכן הוא ירד לבית אביו של הילד רבי ישראל אברהם יעקב וביקש לשוחח עם הילד בן האחד
עשרה "מה הסיבה לכך שבתעודה נתנו לך ציון נמוך יותר במה שקיבלת בשנים הקודמות" קשה היה לרבי אליעזר דן
לשאל את הילד שאלה כה גלויה אבל לתמהונו הצדיק הילד את הציון שקיבל ב"הכנה" "בחודשים האחרונים התפללתי
כבר הרבה על כך אבל לא זכיתי שתפילתי תתקבל, ראשי אינו קולט כמו פעם אמר הילד בבכי, רבי אליעזר דן שואל את
הילד על סדר יומו ועל יחסיו עם חבריו, ואז התגלתה הסיבה בחודשים האחרונים הוא נכנס לשכן החדש לשחק עם הילדים
הקטנים ואביהם כיבד אותו באשכול ענבים קטן, התברר שהוא קיבל את הענבים מאחיו שיש לו כרם בפ"ת ושכח לעשר
אותם "הרי אכלת טבל גמור" אמר רבי אליעזר דן הילד והוריו פרצו בבכי מר, ובקושי רב הצליח רבי אליעזר דן להרגיעם
"ב"ה שבמוצאי יום כיפור הצלחנו בע"ה לגלות את סיבת טמטום מוחו של ילדכם בחודשים האחרונים, והתשובה
האמיתית על כך היא שתקבלו על עצמכם להעיר לכל מוכרי הפירות והירקות היהודים שיעשרו את סחורתם" רבי אליעזר
דן בירכם בשלום ויצא, אבל הוא לא חזר לביתו אלא עלה לביתה של "סבתא עלקה" וסיפר לה כל העניין הישישה שמעה
את הדברים וספקה כף אל כף "אוי אוי אשכול קטן של ענבים ואבידה כה גדולה 'זמן' שלם של לימודים דפי גמרא אבדו
בגלל הנאת רגע":

מעשה נפלא מובא בספר היקר "טובך יביעו"

אצל הגאון הגדול רבי חיים קנייבסקי שליט"א בין העומדים בתור היה גם מהנדס בכיר פרוץ גדול בתחומו כבן שמונים
וחמש או תשעים שנה יהודי חרדי וירא שמים, שכל בניו ובנותיו הולכים בדרך ה' וחובשים את בתי המדרשות.
הפרופסור סיפר להגר"ח בפנים כבושות שהוא אינו מצליח להבין דף גמרא וגם לאחר נסיונות שנמשכו עשרות שנים לא
עולה בידו הדבר, פרופסור במתמטיקה כן להבין את כל הנוסחאות המסובכות במקצוע זה כן להבין דף גמרא לא.
הוא המשיך וסיפר שהדבר מציק לו מאוד שכן בשיעורי הלכה הוא עוד מסתדר בצורה כלשהי ויש ביכולתו להבין הלכה
ב"משנה ברורה" אך כשמגיעים לגמרא המוח הגדול שלו נסתם הופך לאפס מאופס, הפרופסור הישיש דיבר בצער רב וצריך
לציין שמדובר ביהודי ירא שמים אמיתי ובהחלט אפשר להבין עד כמה הבעיה הזו מציקה לו במיוחד לאור העובדה שכל
צאצאיו הולכים בדרך התורה והיראה, והנה סיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א פתח לפתע הפרופסור את פיו ואמר לר'
חיים שבתוך כדי עמידתו כאן יתכן והתגלתה לו הסיבה המונעת בעדו לצלול אל דף הגמרא, במקרה שלי התחיל טמטום
המוח מגיל צעיר בתקופת לימודי בחיידר שבעיירה, ולכן" סיפר הפרופסור ברטט ובחלחלה "עלה בדעתי שאולי גם אצלי
אירע כדבר הזה" הוא חשב וחשב עד שזכר שכשהיה ילד כבן תשע ראה אצל חברו הגוי בשר "דבר אחר" ולפתע אחזו
בולמוס ולא יכול היה להתגבר על עצמו עד שטעם מהבשר ההוא למרות שידע שמדובר באיסור חמור "ומאותו רגע שטעמתי
מהבשר הטרף נסתתמו כל מעיינות הדעת שלי ולא יכולתי להבין את הגמרא שלמדתי בחיידר" סיפר הישיש כבן התשעים
בבכיה, ושאל את הגר"ח מה לעשות כדי יתקן את החטא ההוא הגאון הציע לו שיצום יום אחד כדי להקיא מתוכו את
אכילת בשר הטרפה, וגם כשהפרופסור טען שיהיה לו קשה מאוד לבצע זאת ובקושי הוא צם ביום כיפור מחמת גילו
המבוגר ומצב גופו, אמר לו ר' חיים שינסה בכל זאת לצום כדאי שנלמד ממעשה זה את הסיבות הגורמות לכל אחד לעיתים
לא להבין דברים מסויימים מי יודע אם לא נכנס לפינו דבר מאכל שאינו כשר אף בשוגג.

מעשה שהיה עם הגר"ח קנייבסקי:

מעשה שהיה עם אברך שהיה לומד עם בחור חברותא בכל יום בכדי לחזקו והיו לומדים נפלא אולם ביום בהיר פתאום
הבחור לא מבין את הגמרא שלומדים וכמה שמנסה לא מצליח, אמר לו האברך נלך לגר"ח לקבל עצה וברכה, והלכו כאשר
שאלו את הגר"ח על מצבו של הבחור הסתכל עליו ואמר לו שיזהר במאכלות אסורות כי במצחו נראה דמות חיה, הבחור
נשבר וסיפר לאברך כי כיון שהוא בא לביתו ללמוד איתו ואשת האברך אפתה עוגה חלבית והיה הריח מאוד מגרה וכאשר
הגישה לבעלה חתיכה וכיבד את הבחור לאחר שנשאל אם הוא בשרי והשיב לא כיון שהתגרה ולא יכל לעמוד בניסיון ולכן
אכל חלב אחרי בשר וכך קרא לו כמה פעמים ומאז נסתם שכלו ולא מצליח להבין הגמרא ולכן קיבל על עצמו תשובה ומאז
השתנו הדברים.

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

מוסר השכל:

למדנו מדברנו עד כמה הרוצה להצליח בתורתו וחכמתו ויראתו וכן בחינוך בניו ובנותיו הכל תלוי באמת המידה שמקפיד על כשרות המזון ולא יסתמך על כל הכשר בנקל כי הדבר בנפשו ובנפש יוצאי חלציו, ולכן כתב מרן החיד"א בספרו ברכי יוסף אורח חיים סימן קנז סק"א א. יקבע סעודתו וכו'. כתב הרב החסיד מהר"י צמח בהגהותיו כ"י ראוי לאדם לכוין מאד בעת אכילתו, ולא לאכול כבהמות, וכו' והאיש הירא ישים תדיר נגד עיניו מה שאמרו רז"ל והביאוהו התוספות בכתובות דף ק"ד עד שאדם מתפלל שיכנסו דברי תורה לתוך גופו יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו, ויחרד האיש הירא בהעמיקו בזה ע"כ.

בידידות ואהבה
הצב"י מרדכי מלכא ס"ט